

มุมมองศิลปะ

รากเหง้าจากท้องถิ่นสู่รางวัลศิลปกรรมระดับชาติ

ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ (ศิลป์ พีระศรี)

ครั้งที่ 25 ประจำปี 2551

พิเชษฐ เปียร์กลิ่น¹

เป็นที่ทราบกันดีว่า เวทีการประกวดผลงานศิลปกรรมระดับชาติรายการหนึ่งคือ “การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ (ศิลป์ พีระศรี)” จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยศิลปากรมีต่อเนื่องกันมาเป็นครั้งที่ 25 แล้วครับ ซึ่งเป็นเวทีหนึ่งในระดับชาติสำหรับการแสดงออกทางศิลปะของเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี เป็นเวทีประลองที่ได้รับการยอมรับจากผู้ชื่นชอบและชื่นชมสำหรับการเฝ้ามองพัฒนาการของวงการศิลปะในประเทศไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้นำผลงานของนักศึกษาส่งเข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ.2549 เป็นปีแรกของคณะฯ ได้รับรางวัล 1 เหรียญเงิน คือ นายศิริชัย พุ่มมาก และในปีต่อมา พ.ศ.2550 ได้รับรางวัล 1 เหรียญเงินเป็นปีที่สองติดต่อกัน โดยนายสมบุญ ยมนา **สำหรับครั้งนี้จัดเป็นปีที่ 25 ของงานและเป็นครั้งที่ 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้ส่งผลงานของนักศึกษาเข้าร่วมประกวดในเวทีระดับชาติผลปรากฏว่าเราได้รางวัลเหรียญทองครับโดยนายสมศักดิ์ ลีเดร์ มิเพียงเท่านั้น อีกหนึ่งรางวัล**

เหรียญเงินสำหรับนางสาวนุรัตนา ทะแหว และตามด้วยอีกสองรางวัลสนับสนุนได้แก่นายอัสนี วายุโชะ และนายณัฐพงศ์ เลิศอุดมกิจ

จากผลรางวัลที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นตัวชี้วัดและบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในทิศทางการเรียนการสอนของทีมคณาจารย์ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เป็นอย่างดีว่ามีมาตรฐานเป็นเช่นไร จากการดำเนินงานตามพันธกิจหลัก 4 ประการ คือ ด้านการเรียนการสอน, ด้านการวิจัย, ด้านบริการวิชาการ และด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยพันธกิจด้านการเรียน การสอน คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้บูรณาการพันธกิจทั้ง 4 ด้าน รวมกันเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียน การสอน โดยมีฐานของการวิจัย การสร้างสรรค์เป็นสำคัญโดยเฉพาะผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาในชั้นปีสุดท้ายคือชั้นปีที่ 4 คือรายวิชา “ศิลปนิพนธ์” นั้นนักศึกษาต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในการทำงานโดยอาศัยกระบวนการวิจัยนำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ครับ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายสมศักดิ์ ลีเดร์ สร้างผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมโดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จาก ความเป็นอยู่ที่ยเรียบง่ายของคนที่น่าถือศาสนาที่แตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ต่างฝ่ายต่างได้รับเสรีภาพในการปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถือและร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสมศักดิ์ ลีเดร์ มีความคิดว่า “สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภาพที่ติดตาเมื่อย้อนไปในอดีต แต่สังคมปัจจุบันนั้นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทำให้คนต้องเปลี่ยนผันไปตามสังคมต่างฝ่ายต่างหวาดระแวงต่อกันและเหมือนจะมีความเชื่อหลากหลาย แต่แท้ที่จริงแล้วศาสนาอิสลามมีเอกภาพที่รวมกันเป็นหนึ่ง” นอกจากนี้สมศักดิ์ ลีเดร์ ยังได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ (โคลนตม) มาเป็นเนื้อหาและวัสดุในการทำงานอีกด้วย สมศักดิ์ ลีเดร์ ยังกล่าวต่อไปอีกว่า “โคลนตม ทรายใดที่ยังอยู่ในแอ่งน้ำแม้เพียงเล็กน้อย ก็ยังคงเกาะกลุ่มเป็นเนื้อก้อนเดียวกันอยู่เสมอ แต่หากวันใดโคลนตมนี้ขาดน้ำก็จะก่อให้เกิดความแตกกระแหงไม่เป็นก้อนเนื้อเดียวกันเหมือนเดิม เปรียบเสมือนกับคนเรา หากยังใช้ชีวิตอยู่ด้วยความสามัคคีก็จะเป็นกลุ่มเนื้อก้อนเดียวกับโคลนตมดังกล่าว แต่หากวันใดคนเราใช้ชีวิตอย่างขาดสติ ใช้กำลังในการแก้ปัญหา สังคมก็จะวุ่นวาย ซึ่งเป็นรูปทรงที่สามารถสื่อถึงศาสนาอิสลาม ได้ชัดเจนที่สุดเช่นเดียวกับโคลนตมที่แตกกระแหง” เพราะเหตุนี้ การสร้างสรรค์ผลงานชุด “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” จึงได้หยิบเอาศาสนาที่ตนเองนับถือมาเป็นเนื้อหาหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน ส่วนแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” นั้น สมศักดิ์ ลีเดร์ มีความปรารถนาที่จะนำเสนอภาพแห่งพลังความศรัทธาจากเรื่องราวของศาสนาอิสลามที่เหมือนมีความเชื่อหลากหลาย

แตกต่างกันแต่แท้ที่จริงแล้วศาสนาอิสลามมีเอกภาพที่รวมกันเป็นหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายทำให้สังคมของมนุษยชาติมีความสุขสงบและสันติสุข ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเกิดการถล่นกรองแรงบันดาลใจออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ชุด “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” ขึ้นมาดังภาพที่ 1 และ 2 ที่ได้นำมาเป็นตัวอย่างครับ

ภาพที่ 1 จิตรกรรมของสมศักดิ์ ลีเดร์ จากวัสดุผสมโดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” เทคนิคสื่อผสม ขนาด 120x160 เซนติเมตร x จำนวน 6 ชิ้น

ภาพที่ 2 ราววัลเหรียญทอง ผลงานจิตรกรรมของสมศักดิ์ ลีเดร์ “สัญลักษณ์แห่งความศรัทธาสู่งานจิตรกรรม” เทคนิควัสดุผสม ขนาด 120x160 เซนติเมตร

นางสาวนุรตนา หะแวง สร้างผลงานภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์ไม้ (Wood cut) โดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “ความหวาดระแวงจากจิตใต้สำนึก” มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จากน้องสาวชื่อเด็กหญิงนุชาภิลา หะแวง อายุ 8 ขวบ นุรตนาได้เล่าให้ฟังว่า น้องสาวหวาดระแวงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ในฐานะที่น้องสาวยังเป็นเด็ก นุรตนา หะแวง กล่าวต่อไปอีกว่า “เด็กยังต้องการเล่นสนุกสนาน และอยากเล่นเครื่องเล่นตามสวนสาธารณะ แต่ปัจจุบันนี้เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นเหล่านั้นได้เปลี่ยนความคิดของน้องสาว” ดังนั้นจึงสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ ชุดความหวาดระแวงจากจิตใต้สำนึก เพื่อเป็นการบันทึกความทรงจำของน้องสาวที่ครั้งหนึ่งเคยได้รับความสนุกสนานจากเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น ถึงแม้ว่าจะหลงเหลือเพียงภาพแห่งความทรงจำก็ตาม แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์เทคนิคการแกะไม้ (Wood cut) ครั้งนี้นั้นต้องการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความหวาดระแวงซึ่งปกติแล้วเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นจะมีเด็กๆ มาเล่นกันอย่างสนุกสนานแต่ในปัจจุบันนี้ เด็ก (น้องสาว) ไม่กล้าที่จะเล่นเครื่องเล่นในสนามตามสวนสาธารณะ เพราะมีความหวาดกลัวหวาดระแวงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย อันสะท้อนให้เห็นถึงความหวาดกลัว หวาดระแวงของเด็ก (น้องสาว) กับเครื่องเล่นที่มีอยู่ในสนามเด็กเล่นตามสวนสาธารณะ จากสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม ณ ปัจจุบันได้ส่งผลต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันและความรู้สึกของผู้คนที่เปลี่ยนไปดังผลงานภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 3 ผลงานภาพพิมพ์ของนางสาวนุรตนา หะแวง เทคนิคการแกะไม้ (Wood cut) “ความหวาดระแวงจากจิตใต้สำนึก” ขณะติดตั้งภายในห้องแสดงผลงานภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ภาพที่ 4 รางวัลเหรียญเงิน ผลงานภาพพิมพ์ เทคนิคการแกะไม้ (Wood cut) ผลงานของนางสาวนุรตนา หะแวง ขนาด 80x90 เซนติเมตร

นายณัฐพงศ์ อุดมกิจ สร้างผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมโดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “จิตรกรรมสะท้อนสังคมปัจจุบัน” ณัฐพงศ์ อุดมกิจกล่าวว่า ได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ตนเองเป็นคนที่อยู่ในเมืองหลวงมาตั้งแต่เล็กๆ จึงมีความเคยชินกับการอยู่กับความแออัด รถติด สภาพแวดล้อมเป็นพิษ และอะไรอีกต่างๆ นานา ที่เป็นผลร้ายและบั่นทอนต่อชีวิต จนได้มีโอกาสมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แล้วได้อยู่ใกล้ชิดกับ สิ่งแวดล้อมมากขึ้น มันเป็นความรู้สึกแทบจะคนละชั่วและแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับการอยู่ในเมืองหลวงที่มีแต่มลภาวะเป็นพิษ ดังนั้นจึงมีแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานศิลปะชุดนี้ขึ้น เพื่อเป็นการสะท้อนถึงความแออัดในตัวเมือง ด้วยสื่อสัญลักษณ์แทนค่าต่างๆ เป็นผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมขึ้นดังตัวอย่างจากภาพที่ 5 และ 6

ภาพที่ 5 ผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมของนายณัฐพงศ์ อุดมกิจ โดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “จิตรกรรมสะท้อนสังคมปัจจุบัน” ขณะติดตั้งภายในห้องแสดงผลงานภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ภาพที่ 6 ผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมของนายณัฐพงศ์ อุดมกิจ “จิตรกรรมสะท้อนสังคมปัจจุบัน” เทคนิควัสดุผสม ขนาด 120x160 เซนติเมตร

นายอัสรี อาแวไช้ สร้างผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมโดยมีชื่อการสร้างสรรคว่า “ชีวิตกับกาลเวลา” อัสรี มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จากความผูกพันกับครอบครัว ความเป็นเด็กอยู่ในความดูแลของยาย คำสอนต่างๆ จากท่านช่วยให้ลูกหลานได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม คุณค่าความงามในการใช้ชีวิตของท่านในอดีตเกิดจากประสบการณ์ที่ได้สั่งสมและกลั่นกรอง ได้ถูกถ่ายทอดให้กับลูกหลานด้วยความรัก และความภาคภูมิใจ ปัจจุบันครอบครัวซึ่งมี ยาย ที่เป็นเหมือนผู้อาวุโสในครอบครัวที่ทุกคนให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังคำที่ท่านสอน ส่วนแนวความคิดในการสร้างผลงานนั้นนายอัสรี อาแวไช้ กล่าวว่า สาระความงดงามของชีวิตที่บ่งบอกถึงประสบการณ์ที่สั่งสมมาพร้อมกับกาลเวลาที่ผ่านไป สาระความงามของใบหน้า สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออก

ถึงเรื่องราว ประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต จากอดีตสู่ปัจจุบันซึ่งเห็นได้จากภาพที่ 7 และ 8

ภาพที่ 7 ผลงานจิตรกรรมจากวัสดุผสมของอัสรี อาแวไช้ โดยมีชื่อการสร้างสรรค์ว่า “ชีวิตกับกาลเวลา” ขณะติดตั้งภายในห้องแสดงผลงานภายในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ภาพที่ 7 ผลงานจิตรกรรมของอัสรี อาแวไช้ “ชีวิตกับกาลเวลา” เทคนิคผสม ขนาด 120x180 เซนติเมตร

ผู้เขียนเคยกล่าวไว้ในบทความชื่อ “บ้านที่สร้างจากคติความเชื่อและความศรัทธาของศิลปิน” ลงตีพิมพ์ในวารสารรุสมิแล้ว...เมื่อเรามีความเชื่อแล้วความศรัทธาตามมาเป็นของคู่กัน เราศรัทธาในศิลปะ รักในสิ่งที่เราสร้างสรรค์ กว่า 6 ปีที่เราบ่มเพาะศิษย์ของเรา คือลูกและหลานของท่านจนประสบความสำเร็จ จนมีผู้คว่ำรางวัลในเวทีของการประกวดศิลปกรรมไล่เรียงกันตั้งแต่ระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับชาติน่าภาคภูมิใจนะครับ เพราะมันเป็นเรื่องยืนยันได้ว่า กว่าพันไมล์ที่เราอยู่ห่างจากเมืองหลวงของประเทศ ชัดเจนครับว่าระยะทางไม่เป็นสิ่งกีดขวางใดๆ อันจะเป็นอุปสรรคต่อบุตรหลานผู้รักที่จะเชื่อและศรัทธาในวิถีของการทำงานศิลปะ...และในเรื่องเดียวกันนี้ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า...การทำงานศิลปะให้ได้ผลนั้นต้องมีความคิดที่ครอบงำจิตใจหรือที่เราเรียกว่า แรงบันดาลใจ หรือเจตคติที่เป็นเหมือนแม่เหล็ก หากเรามีความมุ่งมั่นในการทำงานศิลปะกุ่มันมีอยู่ว่า สิ่งที่เหมาะสมก็มีแรงดึงดูดเข้าหากันดังนั้นเจตคติใดๆ ก็ดึงดูดความคิดที่สอดคล้องกันตามธรรมชาติของมัน เรามีความเชื่อว่าเราคือ ผู้สามารถสร้างสิ่งเป็นนามธรรมอยู่ภายในใจให้ปรากฏเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ และมีคุณค่าคือความงามเป็นคุณสมบัติ เรามีความโชคดีประการหนึ่งครับว่าเด็กที่เลือกมาเรียนกับเรานั้นมีความรักในศิลปะมีศิลปะเป็นนิสัยไม่มีใครบังคับให้เขามาเรียนในสาขาวิชานี้ ร้อยทั้งร้อยไม่ได้มาเพราะตามเพื่อน หรือเอาใจพ่อแม่ แต่มาเพราะความรักในศิลปะ รักที่จะทำงานศิลปะแม้ว่าจะยังไม่รู้กันว่าศิลปะคืออะไร จึงเป็นความโชคดีพิเศษของเรารับที่มีนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เกเร (อาจคือเจียบ ๆ ในบางคน)...

และในจำนวนนักศึกษาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ผมกล่าวถึงในวันนั้น วันนี้

เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเขาได้เก็บเกี่ยวผลแห่งศรัทธาที่ทุ่มเทให้กับการสร้างผลงานศิลปะด้วยความมุ่งมั่นนั้นเป็นรางวัลในระดับชาติ เป็นบทพิสูจน์ว่าเขาสามารถทำได้แม้ว่าจะมีเงินพำนักแสนไกลจากเมืองหลวงโดยมี “รากเหง้าจากท้องถิ่นสู่รางวัลศิลปกรรมระดับชาติ” เป็น

พลังให้เขาได้มุ่งมั่นในวิถีของนักสร้างสรรค์งานศิลปะที่เรียกว่าศิลปิน...เป็นการยืนยันต่อสิ่งที่เขารักอย่างสัตย์ซื่อต่อไป

...ไว้ในโอกาสหน้าครับผมจะมาเล่าสู่กันฟังว่าความสำเร็จของเรานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร...

